

hedef alınmış ve kamerası alınmak istenmiştir. Fakat buna rağmen kamerasını vermeyen ve direnen Akpolat, darbeciler tarafından darp edilmiştir.

Şekil 6: CNN Türk Kameramanı Akpolat, Darbecilere Kamerasını Vermiyor

2.3.2.3.8. Anadolu Ajansı

Kanlı darbe girişimine karşı önemli misyon yüklenen kurumlardan bir diğeri de Anadolu Ajansı'dır. Bir asırlık geçmişiyle, Türkiye'nin en kritik anlarına tanıklık etmiş olan Ajans, 15 Temmuz gecesi yoğun yayın/yayım faaliyetiyle ulusal haber kanallarını beslemiş ve doğru/güvenilir haber akışını sağlayabilmiştir. Ajanstan kamuya hızla akan bu bilgiler sayesinde darbe girişiminin emir komuta zincirinin dışında yürütüldüğü fikri kısa sürede benimsenmiştir. Ajans bu hayati önemine istinaden darbeciler tarafından ele geçirilmeye çalışılmıştır. Aynı şekilde DHA ve İHA da haber servisleriyle darbecilerin kanlı planlarını kısa sürede deşifre edilmesine destek sağlamış, toplumu doğru haberlerle besleyip, sürecin en iyi şekilde algılanmasını ve atlatılmasını sağlamıştır.

15 Temmuz gecesi mühim bir rol üstlenerek tüm medya kanallarını bir şekilde beslemeyi başarabilen Haber Ajansları, 15 Temmuz gecesinden sonra da, kanlı girişimi dünyaya en doğru ve güvenilir şekilde ulaştırmak konusunda önemli bir başarı göstermiştir. AA tarafından 15 Temmuz gecesini anlatan, fotoğraf yarışmaları, sergiler, farklı dillerde bastırılan kitaplar da buna örnek olarak gösterilebilir.

2.3.2.3.9. 15 Temmuz'da Sosyal Medya Etkisi

Paralel Yapı'nın önemli isimlerinden Tuncay Opçin, 14 Temmuz'da Twitter'dan bir darbe mesajı vermiştir. Attığı tvette Opçin, **“Yatakta basıp, şafakta asacaklar”** demiştir. 15 Temmuz'dan önce de Paralel Yapı mensupları Twitter'ı ve diğer sosyal medya ağlarını, hükümete karşı doğruluğu kanıtlanamayan bilgileri yaymak ve hükümete karşı bilinç oluşturmak, kara propaganda yapmak ve algı yönetmek amacıyla etkin bir şekilde kullanmışlardır. Buna örnek olarak vatandaşları galeyana getirmek ve paylaşımlarıyla hükümete karşı şüphe uyandırmak adına paylaşımlar yapan **“Fuatavni”** gösterilebilir. Terörist Yapı, 17-25 Aralık sürecinde de sosyal ağları bu şekilde kullanmış ve tüm Türkiye'yi etkilemeye çalışmıştır.

Şekil 7: Opçin'in 14 Temmuz'da Attığı "Darbe" Tweeti

Sosyal medyada bir kısım meçhul kullanıcı tarafından Temmuz ayında ülkede darbe olabileceğine dair bazı tweetler yaklaşık bir ay öncesinden paylaşılmaya başlanmıştır. 18 Haziran 2016'da bir Twitter kullanıcısı şöyle diyordu: **“15 Temmuz 2016 Cuma Türkiye’de askeri darbe. At fava bekle, istihbaratım sağlam.”** Paralel Yapı'nın en medyatik isimlerinden olan gazeteci Emre Uslu da kendisine ABD'den Türkiye'ye ne zaman döneceğini soran kişiye, 14 Eylül 2015 tarihinde Twitter hesabından **“2016 Temmuz”** cevabını vermiştir. Yine Uslu 14 Mart 2016'da, **“Bilet paramı ödemek isteyenler twitçiler lütfen 22 Temmuz –12 Ağustos arasında DC-İstanbul için bir bilet alın? Emailimi biliyorsunuz...”** diyerek net bir zaman dilimine işaret etmiştir.

Darbe girişimi sürecinin en kritik saatleri olan 22.00 ile 03.00 arasında özellikle sosyal medyada, çok büyük oranda olmasa da darbeyi destekleyenler olmuştur. Elbette bu desteğin minimal kalmasında girişimin hızlı bir şekilde engellenmesinin payı büyüktür. Darbe Girişimi

Dijital Mecralar Analizi'ne göre 15-19 Temmuz tarihleri arasında Twitter üzerinden darbe hakkında 50,5 milyon Türkçe paylaşım yapılmış, bunun yaklaşık yüzde 8'i darbeyi örtük ya da açık bir şekilde olumlamıştır*. Bu süre zarfında Türkiye dışında **#NoCoupInTurkey**, **#TurkeyCouphashtag**'leri ile 7 milyondan fazla içerik paylaşılmıştır*. Ayrıca sosyal medyada darbe girişimi sürecine dair üretilen birçok yalan haber ve bağlamından koparılmış asılsız fotoğraflar da FETÖ'cü darbeyi püskürten halkın duruşuna gölge düşürmeye çalışan unsurlar olmuştur. Halkı korku, panik ve kaos ortamına sürüklemek amacıyla provokatif paylaşımlarda bulunan sosyal medya hesaplarına yönelik tedbirler almaya çalışan emniyet güçlerine rağmen, örneğin 2006 yılına ait olduğu belirtilen askeri bir araç kaza görüntüsü **“boğazı kesilen Türk askeri”** olarak yayılmıştır. Benzer şekilde Kore, Mısır ve Fas'a ait bazı fotoğraflar da manipülatif bilginin üretilmesi amacıyla sosyal medyada kullanılmıştır*.

2.3.2.3.10. Medya ve İletişimin Gücü: Darbe Girişimi Nasıl Engellendi?

Genel olarak medya, 15 Temmuz'da, toplumun diğer bileşenlerinden farklı olarak, hem kendi yayın etiğini korumuş, hem de yeri geldiğinde darbecilerle yakın temasta bulunarak direnmiştir. Darbenin hedef aldığı stratejik kurumları gelişmelerden haberdar ederek savunma sistemlerini güçlendirmelerini sağlayan medya organları Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çağrısını da geniş kitlelere duyurarak halkın meydanlara inmesine ve nitekim darbe girişiminin engellenmesine büyük katkı sunmuştur.

İletişim teknolojilerinin üretip yaydığı görseller ve görüntüler darbe karşıtı duygunun geliştirilmesini, millet egemenliğine dayalı demokrasinin öne çıkarılmasını, kitleler arasında **“şehitlik”** vurgusunun yüceltilmesini ve dünyaya **“tek bir ses”** ten mesaj verilmesini sağlamıştır. Üniversitelerde okutulan derslere konu olan **“medyanın gücü mü, gücün medyası mı”** tartışmasına 15 Temmuz 2016 gecesini yeni bir cevap daha eklenmiştir: Medya başlı başına bir güçtür. Bu güç, bu kez kendisini var eden ve kendisinin üretmeyi hedeflediği tutumu aşabilmiş ve bir tür organizma gibi tepki verebilmiştir. 15 Temmuz darbe girişimi gününe kadar sıklıkla halkın önünde veya üstündeymiş gibi davranan medya, darbe ihtimallerinin yükselmesiyle birlikte tıpkı halktan biri gibi hareket etmiştir. Bu, medya sosyolojisi açısından oldukça kayda değer bir değişimdir. Özellikle ülkenin bütününe etkileyebilecek olaylarda böylesi ortak tavır geliştirme refleksleri sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmelidir. Şüphesiz ki halkın tanklar önünde durması büyük bir olaydır. Ancak bu karelerin topluma yayılması ve cesaretin kolektif bir şekilde artması internet eksenli iletişim araçlarıyla mümkün olmuştur.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın konuşmasında değindi gibi;

“15 Temmuz darbe girişiminin kahramanlarından biri de medyamızdır.

Medyamızın neredeyse tamamı darbecilerin karşısında yer almış, demokrasinin ve milli iradenin safında net bir tavır sergilemişlerdir.

Silah tehdidine rağmen darbe teşebbüsünde bulunan terör örgütü mensupları karşısında son derece net ve sağlam bir duruş sergileyen medya mensuplarımızın her birini şahsım ve milletim adına tebrik ediyorum.”

2.3.2.4. Halkın Duruşu ve Rolü

2.3.2.4.1. Halk

15 Temmuz Akşamı Sokağa Çıkma Motivasyonu

15 Temmuz akşamında hareketlenmelerin başladığı akşam saat 8 sularından itibaren pek çok insanda başta bir kafa karışıklığı yaşanmıştır. Özellikle Ankara'da yaşayanlar yakın mesafeden uçuşlara başta anlam verememiş, İstanbul'da köprülerin kapatılması ise muhtemel bir terör saldırısını akıllara getirmiştir. Birçok kişi başka bir ülke tarafından ülkenin bir saldırı altında olduğunu düşünmüş, darbe fikri ilk etapta çok az sayıda kişinin aklına gelmiştir.

Yaşanan kafa karışıklığının ardından medyadan ve sosyal medya üzerinden alınan haberler neticesinde darbe girişimini öğrenen insanların büyük çoğunluğu sokağa çıkmışlardır. Sokağa çıkarken insanların ruh halinde öne çıkan unsurlar öfke, korku, coşku, özgüven ve belirsizlik üzerinedir. Gecenin ilerleyen saatlerinde ise insanların nispeten rahatladığı ve ülkenin kurtarılmasında rol sahibi olduğu için özgüvenlerinin arttığı aşıkardır.

Darbe girişiminde tepki göstermek için 15 Temmuz gecesi sokağa çıkma kararında etkili olan üç olay vardır;

- TRT'deki darbe bildirisi
- Erdoğan'ın canlı yayında halkı sokağa çağırması
- Camilerden sala okunması

TRT'de darbecilerin 00:02'de yaptırdığı açıklamanın hemen ardından 00:25'te Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın CNNTürk'te Hande FIRAT ile görüntülü telefon görüşmesi ile